V E N D I M
Nr. 226, datë 6.11.2002

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Fehmi Abdiu	Kryetar	i Gjykatës Kushtetuese
Zija Vuci	Anëtar	i “ “
Gjergj Sauli	Anëtar	i “ “
Kujtim Puto	Anëtar	i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar	i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar	i “ “
Kristofor Peçi,	Anëtar	i “ “

me sekretare Arbenka Lalica, në datën 14.10.2002, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.206 Akti që i përket:

KëRKUES:HYSEN, GUGASH BALENA; QAMILE, HAXHIRE KONÇI; LUMTURI TUFINA; DYLFIQAR TUFINA (HOXHA) E LEJLA DEMNERI, përfaqësuar nga avokat Agim Tartari, me prokurë.

SUBJEKTE Të INTERESUARA:

1. AGRON ISLAMAJ, përfaqësuar nga avokatët Petro Shapo e Bashkim Merkaj, me deklarim.

2. KOMISIONI I KTHIMIT DHE KOMPENSIMIT TË PRONAVE TIRANË, në mungesë

OBJEKTI:Shfuqizimi si antikushtetues i vendimeve nr. 1030, datë 14.2.1997 të Gjykatës së Apelit Tiranë; nr.1612, datë 11.12.1997 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Kasacionit dhe nr. H-32, datë 19.12.2000 të Kolegjit Seleksionues të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

Sipas kërkuesit, këto vendime janë rezultat i procesit të parregullt ligjor për këto shkaqe:

- Gjykatat nuk kanë bërë verifikimin e legjitimimit të palëve (neni 176 i Kodit Civil). Nuk është verifikuar ligjërisht se cili është paditësi Agron Islamaj, i cili padinë e ka ngritur për llogari të Qamil Manes, duke pretenduar se shtëpia është blerë dhe investimet janë bërë nga ky i fundit.

- Baza ligjore e padisë është neni 92/a i Kodit Civil, i cili u referohet veprimeve juridike absolutisht të pavlefshme që nuk prodhojnë efekte juridike. Por, gjykata e apelit, duke pranuar bashkëpronësinë nuk e konsideron vendimin e Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave absolutisht të pavlefshëm, por të vlefshëm, qoftë edhe pjesërisht. Kështu që vendimi i gjykatës së apelit mbetet pa ndonjë bazë ligjore të vlefshme.

- Gjykata e apelit ka marrë një vendim të ndërmjetëm për shtyrje të seancës për caktimin e një grupi ekspertësh. Ky plotësohet me një akt tjetër të nënshkruar vetëm nga kryesuesi i seancës, me të cilin caktohen ekspertët dhe u jepen detyrat. Kjo vjen në kundërshtim me nenin 308 të Kodit të Procedurës Civile, që përcakton se vendimi duhet të nënshkruhet nga të gjithë gjyqtarët. Veç kësaj, caktimi i ekspertëve është bërë pa u marrë mendimi i palëve dhe pa qenë këta të pranishëm në kundërshtim me nenet 225, 226 e 227 të Kodit të Procedurës Civile.

Kryerja e këtyre veprimeve në kundërshtim me dispozitat e Kodit të Procedurës Civile, ka shkelur parimin e paanësisë së gjykatës.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Kristofor Peçi, përfaqësuesit e kërkuesve, të subjektit të interesuar dhe bisedoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

Kërkuesit Hysen Balena, etj. dhe subjekti i interesuar Agron Islamaj paraqiten si palë

ndërgjyqëse në konfliktin civil me objekt kundërshtimin e vendimit të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Tiranë, me të cilin kërkuesve u njihej e drejta e pronësisë mbi një shtëpi banimi. Ky konflikt është shqyrtuar në të gjitha instancat e sistemit gjyqësor dhe në këtë mënyrë, në aspektin e shterimit të të gjithë mjeteve juridike të kërkuara nga neni 131/f i Kushtetutës, nuk përbën pengesë për kërkuesit që t'i drejtohen Gjykatës Kushtetuese.

Pavarësisht nga zgjidhja në themel e çështjes nga gjykatat, e cila nuk paraqet ndonjë interes të veçantë për t'u përmendur në aspektin e kontrollit kushtetues, në kuadrin e pretendimeve të kërkuesve për proces të parregullt ligjor dhe për të sqaruar bazueshmërinë e këtyre pretendimeve, sidomos për ekspertimin që përbën edhe një provë të rëndësishme për çështjen, është e nevojshme të vihen në dukje disa momente të procesit të gjykimit.

Në gjykimin e shkallës së dytë, gjykata e apelit konstaton se gjykata e shkallës së parë ka shqyrtuar dy akte ekspertimi me konkluzione të ndryshme dhe se pa argumente bindëse ka marrë për bazë vetëm njërin nga aktet. Në këto kushte, gjykata e apelit në seancën e datës 4.12.1996, me vendim të ndërmjetëm, në prani të palëve, ka vendosur shtyrjen e seancës dhe kryerjen e një ekspertimi të ri me grup ekspertësh. Në bazë të këtij vendimi të ndërmjetëm, është përpiluar një vendim tjetër ku shënohen emrat e ekspertëve dhe detyrat që u shtrohen atyre për zgjidhje. Ky vendim, ndonëse paraqitet si i marrë nga trupi gjykues, është nënshkruar vetëm nga kryetari i seancës, ashtu siç pretendohet edhe nga kërkuesit. Në seancën e fundit të datës 14.2.1997 shqyrtohet akti i ekspertimit në prani të palëve, ku sipas procesverbalit rezulton se avokati i kërkuesve ka parashtruar vërejtjet dhe pretendimet për konkluzionet e aktit.

Pretendimi i kërkuesve për proces të parregullt për mënyrën e caktimit të ekspertimit nga gjykata, nuk është i bazuar për këto arsye:

1. Thirrja e ekspertëve është vendosur nga gjykata në seancë me pjesëmarrjen e palëve, duke e konsideruar si një veprim të domosdoshëm dhe në përputhje me dispozitat procedurale. Fakti që ekspertët konkretë dhe detyrat që iu ngarkuan atyre u caktuan vetëm nga kryesuesi i seancës, ndonëse përbën shkelje të rregullave procedurale mbi mënyrën e caktimit të ekspertit, nuk e bën procesin të parregullt, përderisa në seancën pasardhëse trupi gjykues pranoi të marrë në shqyrtim dhe të vlerësojë aktin e tyre.

2. Në seancën gjyqësore kërkuesit janë përfaqësuar nga avokati i tyre, i cili, pasi është njohur me përmbajtjen e aktit të ekspertimit, ka bërë vërejtjet përkatëse. Në këtë mënyrë, palës nuk i është cenuar ndonjë e drejtë, siç pretendohet, sepse ajo e ka shprehur mendimin e saj. Mospranimi nga kërkuesit i rezultateve të aktit të ekspertimit nuk ka lidhje me mënyrën e caktimit dhe emrat e ekspertëve konkretë, por me vetë vlerësimin e përfundimeve të tij, gjë që është në kompetencë vetëm të gjykatës si organ i paanshëm.

3. Mbi ankimin e kërkuesve ndaj vendimit të gjykatës së apelit, çështja është shqyrtuar në seancë gjyqësore nga Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, duke u dëgjuar edhe pretendimet e kërkuesve dhe në përfundim është vendosur lënia në fuqi e vendimit të gjykatës së apelit. Në këtë mënyrë, kolegji civil ka shqyrtuar pretendimet e kërkuesve për proces të parregullt dhe ka vendosur sipas ligjit.

Në këto rrethana të zhvillimit të gjykimeve, Gjykata Kushtetuese çmon se shkeljet procedurale të lejuara gjatë gjykimit të çështjes në gjykatën e apelit dhe që parashtrohen në kërkesë për mënyrën e caktimit dhe vlerësimit të aktit të ekspertimit, nuk e bëjnë procesin të parregullt në kuptimin kushtetues. Me këtë rast, ajo thekson se jo çdo shkelje e rregullave procedurale e bën procesin të parregullt në aspektin e shkeljes së të drejtave kushtetuese për të investuar Gjykatën Kushtetuese për zgjidhjen e tyre sa herë shfaqet prezenca e shkeljes së normave procedurale.

Përsa i përket pretendimit të kërkuesve drejtuar Gjykatës Kushtetuese, i cili nuk gjen pasqyrim në rekurset në Gjykatën e Lartë dhe që ka të bëjë me mosverifikimin e legjitimimit të palëve, rezulton se ai është i pabazuar. Sipas nenit 32 të Kodit të Procedurës Civile, padia ngrihet kur personi ka interes të ligjshëm në njohjen ose rrëzimin e një pretendimi. Në kundërshtim nga sa pretendohet në kërkesë, gjatë shqyrtimit gjyqësor është verifikuar dhe vërtetuar se subjekti i interesuar Agron Islamaj është i biri i Qamil Manes, i cili ka blerë ndërtesën në vitin 1960, prandaj ai legjitimohet në ngritjen e padisë.

Edhe pretendimi tjetër i kërkuesve për mungesën e bazës ligjore të padisë meqenëse gjykata e apelit i njeh palët bashkëpronarë, është i pabazuar. Pavarësisht nga referimi në dispozitat konkrete të ligjit, padia e ngritur nga subjekti i interesuar ka për objekt kundërshtimin e vendimit të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave dhe zgjidhja e çështjes nga gjykata është në përputhje me ligjin.

Përfundimisht, Gjykata Kushtetuese çmon se shkaqet e parashtruara në kërkesë nuk janë të

tilla që e bëjnë procesin gjyqësor të parregullt në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në bazë të neneve 131/f e 134/g të Kushtetutës si dhe nenit 72 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", me shumicë votash,

V E N D O S I:

- Rrëzimin e kërkesës;
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

MENDIM I PAKICËS

Nuk pajtohemi me vendimin që u mor me shumicë votash, për këto arsye:

Ekspertiza e urdhëruar nga Gjykata e Apelit Tiranë, e cila është marrë për bazë dhe ka shërbyer si provë vendimtare për zgjidhjen e mosmarrëveshjes civile midis kërkuesve dhe subjektit të interesuar, nuk është kryer në përputhje me kërkesat e neneve 225 e vijues të Kodit të Procedurës Civile.

Kështu, gjatë shqyrtimit të çështjes në seancë plenare u vërtetua se në këtë drejtim gjykata e apelit ka lejuar këto shkelje procedurale:

Në kundërshtim me këto dispozita, ekspertët janë caktuar jo nga gjykata në trup gjykues, por nga relatori i çështjes, pa u marrë më parë mendimi i palëve për përbërjen e këtij grupi ekspertësh, pa i krijuar atyre mundësinë për të formuluar pyetjet që do t'u jepej përgjigje, pa i kërkuar ekspertëve të bënin betimin për kryerjen me nder të detyrës së ngarkuar.

Nga ana tjetër, në dosjen gjyqësore nuk ka dokumente që të vërtetojnë se kërkuesit janë njoftuar për ditën dhe orën që ekspertët do të shkonin në vend për të bërë këqyrjen e banesës objekt konflikti dhe për të bërë aty matjet e nevojshme. Është fakt se këto veprime janë kryer vetëm në praninë e subjektit të interesuar pa pjesëmarrjen e kërkuesve, të cilët mund të kishin vërejtje teknike për punën e ekspertëve gjatë këqyrjes dhe matjeve në objekt.

Edhe në në kërkesën drejtuar Gjykatës Kushtetuese ata ndryshe nga sa pranon shumica, nuk kanë ngritur probleme që lidhen me vlerësimin e provave. Aktin e ekspertimit nuk e kontestojnë në përmbajtje, duke pretenduar për pasaktësinë e matjeve ose përllogaritjeve të gabuara të bëra nga ekspertët, por për parregullsinë e formimit të kësaj prove nga ana e gjykatës së apelit.

Kjo parregullsi siç u tha edhe më lart është evidente. Si e tillë, kjo ka ndikuar në mënyrë të ndjeshme në shkeljen e së drejtës së tyre kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, për vetë faktin se është e lidhur me një provë, e cila ka qenë përcaktuese në zgjidhjen e çështjes.

Mosrespektimi i procedurës së parashikuar në ligj për marrjen dhe formimin e kësaj prove, i ka hequr mundësinë kërkuesve për të bërë prapësimet e nevojshme dhe për të realizuar kështu plotësisht të drejtën e tyre të mbrojtjes në këtë gjykim.

Për këto arsye, jemi të mendimit që edhe vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë nuk është rezultat i një procesi të rregullt ligjor. Përballë këtyre shkeljeve ai duhej të mbante tjetër qëndrim, dhe jo të ligjëronte si të drejtë vendimin e Gjykatës së Apelit Tiranë. Shkelje të tilla janë evidente, gjejnë pasqyrim në dosjen gjyqësore dhe janë ngritur si probleme ligjore në rekursin që kanë ushtruar kërkuesit pranë këtij kolegji.

Në këto rrethana, mendojmë që Gjykata Kushtetuese duhej të pranonte kërkesën e tyre, duke shfuqizuar si antikushtetues të dy vendimet gjyqësore që përbëjnë objektin e saj.

Përsa i përket shkaqeve të tjera që kanë parashtruar kërkuesit lidhur me mungesën e legjitimimit të subjektit të interesuar në ngritjen e padisë, pajtohemi me qëndrimin e shumicës.

ANëTAR	ANëTAR
Z. Vuci	Gj. Sauli